Kinh Phap Cu - Narada - Pham Kim Khanh - 12

Kinh Pháp Cú (Dhammapada, Anh–Việt)

Kinh Phap Cu - Narada - Pham Kim Khanh - 12

Vietnamese, with VU Times font

KINH PHÁP CÚ

DHAMMAPADA

Tác giả: Nārada Mahāthera

Người dịch: Phạm Kim Khánh, 1971

Lưu ý: Đọc với phông chữ VU Times (Viet-Pali Unicode)

12. TỰ NGÃ - ATTA 1 VAGGA

Hãy giác tỉnh

1. Attānaṁ ce piyaṁ jaññā -rakkheyya naṁ surakkhitaṁ Tiṇṇam aññataraṁ yāmam paṭijaggeyya paṇḍito. 1. Thương mình hãy khéo bảo vệ lấy mình. Trong suốt thời gian ba canh, người thiện trí phải giác tỉnh phòng bị. 157.

Tích chuyện

Có ông vua nọ tuyệt tự. Đức Phật giải thích rằng sở dĩ vua không có con nối dòng vì trong một kiếp quá khứ ông có đời sống không thận trọng và ôn hòa. Và Đức Phật khuyên dạy vua và hoàng hậu những lời trên.

Chú thích

1. Attā - tự ngã, theo Phật giáo, không có một linh hồn trường cửu hay một thực thể đơn thuần, không biến đổi (attā), do Thượng Đế tạo nên hay xuất ra từ một Đại Hồn (Paramātma). Ở đây danh từ attā (tự ngã) có nghĩa là toàn thể châu thân, hoặc một cá nhân, hoặc cái tâm, hay dòng trôi chảy của đời sống.

Thầy phải làm gương trước

2.
Attānaṁ eva paṭhamaṁ - patirūpe nivesaye Ath'aññam anusāseyya - na kilisseyya paṇḍito.
2.
Hãy tự củng cố vững chắc trên con đường chơn chánh, sau đó giáo hóa kẻ khác. Người trí như thế ấy sẽ không bị ô nhiễm 1 .
158.
Tích chuyện

Một thầy Tỳ-khưu tham - vốn có tài hùng biện - đi từ chùa này sang chùa khác thuyết Pháp và tham lam thâu góp tất cả những vật cúng dường. Ngày kia có hai vị sư trẻ tuổi không thể thỏa thuận với nhau để chia hai bộ y và một cái mền đắt giác. Thầy Tỳ-khưu

tham giảng hòa hai đàng bằng cách chia cho mỗi vị một bộ y, còn cái mền thì về phần thầy. Câu chuyện đến tai Đức Phật. Nhơn cơ hội, Đức Phật giảng về bổn phận của ông thầy trước hết là phải làm gương.

Chú thích

1. Người trí như thế ấy sẽ không bị kẻ khác khiển trách.

Dạy người như thế nào, hành như thế ấy

3. Attānaṁ ce tathā kayirā - yathaññamanusāsati Sudanto vata dammetha - attā hi kira duddamo. 3. Dạy người như thế nào, tự mình hành động như thế ấy. Chính mình hãy tự kiểm soát đầy đủ, kế đó dạy (kẻ khác). Thật vậy, kiểm soát mình quả thật khó. 159.

Tích chuyện

Một thầy Tỳ-khưu dạy người khác nên chuyên cần hành thiền, nhưng chính thầy thì không cố gắng, đến đêm, muốn ngủ chừng nào thì ngủ. Đức Phật khuyên các ông thầy nên thực hành trước những lời mình dạy.

Ta là nương tựa của ta

4.
Attā hi attano nātho - ko hi nātho paro siyā Attanā' va sudantena - nāthaṁ labhati dullabhaṁ.
4.
Chính ta là cứu tinh của ta. Quả thật vậy. Ai khác cứu được ta bây giờ? Khéo kiểm soát lấy mình tức là được vị cứu tinh vốn khó tìm.
160.
Tích chuyện

Ni cô kia hạ sanh một trai mà bà đã thọ thai lúc chưa xuất gia. Vua nuôi đứa trẻ. Về sau, cậu bé lớn lên cũng xin xuất gia và đắc quả A-La-Hán. Tuy nhiên, ni cô không thể dứt tình mẫu tử. Ngày kia, thấy vị Tỳ-khưu, con bà, đi trì bình, bà đến gần với tất cả tấm lòng ưu ái, nhưng ông con không đáp lại sự trìu mến ấy. Thái độ của người con thức tỉnh, thúc giục bà sớm dập tắt tâm luyến ái và đắc quả A-La-Hán. Nghe bà chứng ngộ đạo quả, Đức Phật giải thích rằng vị cứu tinh, hay chỗ nương tựa, của ta, phải là chính ta chớ không ở đâu khác.

Ta chịu trách nhiệm về hành động ác của ta

5.
Attanā' va kataṁ pāpaṁ -attajaṁ attasambhavaṁ Abhimanthati dummedhaṁ -vajiraṁ v'asmamayaṁ maṇiṁ.
5.
Hành ác chỉ do nơi ta. Điều ác tự xuất phát trong ta tự bắt nguồn ở ta, và nghiền nát kẻ thiển tri như kim cương nghiền bảo thạch.
161.

Tích chuyện

Một thiện tín có tâm đạo đến chùa nghe Pháp suốt đêm và, đến sáng, xuống ao rửa mặt. Cùng lúc ấy có tên trộm bị rượt, chạy ngang qua, quăng gói đồ đã trộm bên cạnh anh rồi bỏ trốn. Dân làng chạy đến đó tưởng lầm anh là tên trộm, bắt đánh đến chết. Khi nghe thuật lại câu chuyện, Đức Phật giải thích rằng mặc dầu hoàn toàn vô tội, anh phải chịu một cái chết thê thảm như vậy là do nghiệp xấu đã tạo trong quá khứ. Nhơn dịp, Đức Phật, dạy ằng mỗi người phải lãnh lấy trách nhiệm về hành động của mình.

Người ô nhiễm làm cho mình sụp đổ

6. Yassa accantadussīlyaṁ māluvā sālam iv' otataṁ Karoti so tatha' ttānaṁ -yathā naṁ icchatī diso. 6. Như dây Māluvā đeo siết, làm chết cây sāla, dường thế ấy, người nhiễm ô quá độ tự tạo cho mình những gì mà kẻ thù của mình mong ước. 162.

Tích chuyện

Đức Phật đọc câu kệ trên khi đề cập đến bản chất ác độc của Đề-Bà-Đạt-Đa (Devadatta), người đã nhiều lần âm mưu sát hại Ngài.

Làm ác thì dễ, điều lành thật khó làm

7. Sukarāni asādhūni - attano ahitāni ca Yaṁ ve hitañ ca sādhuñ ca taṁ ve paramadukkaraṁ. 7. Làm những việc khó nhọc và bất lợi cho mình thì dễ, nhưng khó thay, quả thật vậy, làm được những việc hữu ích và tốt đẹp. 163.

Tích chuyện

Đức Phật thốt ra những lời trên khi nghe Đề-Bà-Đạt-Đa (Devadatta) âm mưu gây chia rẽ trong Tăng chúng.

Không nên khinh thường bậc cao quý

8. Yo sāsanaṁ arahataṁ - ariyānaṁ dhammajīvinaṁ Paṭikkosati dummedho - diṭṭhiṁ nissāya pāpikaṁ

Phalāni kaṭṭhakass'eva - attaghaññāya phallati. 8. Người khờ dại, vì quan kiến sai lầm của mình, khinh miệt giáo huấn của chư vị Thinh Văn A-La-Hán, những bậc Hiền Thánh, những bậc Chánh Hạnh, sẽ đi đến chỗ hoại vong, giống như trái kaṭṭha , chín mùi để tự diệt. 164.

Tích chuyện

Thầy Tỳ-khưu ganh tỵ nọ thuyết phục một bà thí chủ của mình không nên đến nghe Đức Phật thuyết Pháp. Không làm theo lời, bà tín nữ đến hầu Phật. Thấy vậy, thầy cũng đến bạch với Đức Phật, xin Đức Phật đổi đề tài thời Pháp và giảng về đức bố thí và trì giới. Biết rõ ý định không tốt của thầy, Đức Phật dạy những lời trên.

Trong sạch hay ô nhiễm đều do nơi ta

9. Attanā' va kataṁ pāpaṁ - attanā saṁkilissati Attanā akataṁ pāpaṁ - attanā' va visujjhati

Suddhi asuddhi paccattaṁ - n'āññho aññaṁ visodhaye.

9. Làm điều ác, do ta. Quả thật vậy. Bị ô nhiễm, cũng do ta. Cũng do ta, không làm điều ác. Quả thật vậy. Do ta, ta được thanh lọc. Trong sạch hay ô nhiễm đều tùy nơi ta. Không ai làm cho người khác trong sạch được. 165.

Tích chuyện

Một người thiện tín có tâm đạo đi nghe Pháp suốt đêm và, đến sáng, xuống ao rửa mặt. Cùng lúc ấy có tên trộm bị rượt, chạy ngang qua, quăng gói đồ bên cạnh rồi bỏ trốn. Dân làng rượt tên trộm đến đó thấy gói đồ bên cạnh anh chàng đang rửa mặt, lầm anh là tên trộm, bắt đánh. Vài người đi đường lúc ấy đến đó cứu anh khỏi nạn. Nghe câu chuyện, Đức Phật dạy những lời trên.

Hãy chuyên cần để thành đạt an lạc tinh thần

10. Attadatthaṁ paratthena - bahunā' pi na hāpaye Attadatthaṁ bhiññāya - sadatthapasuto siyā. 10. Không nên vì sự an lành của người khác, dầu lớn lao đến đâu, mà lãng quên an lành của chính mình 1 . Hãy nhận định rõ ràng sự an lành của chính mình và lập tâm thành đạt mục tiêu. 166.

Tích chuyện

Lúc Đức Phật sắp nhập Niết-bàn, các đệ tử từ bốn phương xa gần tấp nập về đảnh lễ Ngài. Chỉ có một thầy Tỳ-khưu tên Attadattha , thay vì làm như các vị khác, rút về tịnh thất chuyên cần hành thiền. Khi được hỏi về thái độ ấy, thầy trả lời: "Bạch hóa Đức Thế Tôn, vì trong ba tháng nữa Ngài sẽ nhập diệt nên con nghĩ rằng để tỏ lòng quý trọng Ngài, việc làm tốt đẹp nhứt là thành tựu đạo quả A-La-Hán lúc Ngài còn tại tiền". Đức Phật ngợi khen phẩm hạnh gương mẫu của thầy và dạy không nên lãng quên sự an lành của chính mình vì người khác.

Chú thích

1. Ở đây, danh từ "an lành" có nghĩa mục tiêu cuối cùng, tức đạo quả Niết-bàn.

Không nên hi sinh thánh quả của mình vì nghi thức tôn sùng bề ngoài.

Không nên hiểu lầm rằng Đức Phật dạy chớ có phục vụ kẻ khác, chớ tạo hạnh phúc cho kẻ khác một cách vị tha, bất cầu lợi. Tinh thần phục vụ bất cầu lợi luôn luôn được Đức Phật khuyến khích.

-ooOoo-

Đầu trang | Mục lục | 01 | 02
| 03 | 04 | 05
| 06 | 07 | 08
| 09 | 10 |
11 | 12 | 13
| 14 | 15 | 16
| 17 | | 18 | 19

| 20 | 21 | 22
| 23 | 24 | 25
| 26
Các bản kinh Pháp Cú khác

Chân thành cám ơn Tỳ kheo Minh Tịnh, Tỳ kheo Thiện Minh, và Bác Phạm Kim Khánh

đã gửi tặng bản vi tính và các tư liệu cần thiết để thực hiện ấn bản Internet này (Bình Anson, 01-2004).

[Trở về trang Thư Mục]

last updated: 08-01-2004

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.